

Transplantacija ili presađivanje organa uspješna je metoda liječenja bolesnika kod kojih je došlo do nepovratnog gubitka funkcije vitalnih organa, no transplantacijska medicina postaje žrtvom vlastitog uspjeha zbog konstantnog nedostatka organa za presađivanje.

Naime, porast broja darivatelja posljednjih 15 godina iznosi svega 2% godišnje, dok broj bolesnika na listama čekanja raste za oko 15-20% godišnje. Podaci govore da oko 35% bolesnika s lista čekanja u Europi umire čekajući organ, 35% ostaje na listi čekanja, a samo njih 30% dobije presadak. Lista pacijenata koji čekaju na organe duža je nego ikad. Trenutno je na listama čekanja u Europi više od 50 000 ljudi. Svaki dan **12 osoba umre zbog nedostatka organa za transplantaciju.**

Od 1987. godine sve europske zemlje, članice Vijeća Europe, zajednički surađuju na rješavanju etičkih pitanja i iskazivanju poštovanja prema darivateljima i primateljima organa, te na poboljšanju organizacije i podizanju svijesti o važnosti darivanja organa.

Hrvatska transplantacijska medicina, zahvaljujući novom organizacijskom modelu, povećanju broja darivatelja organa te članstvu u Eurotransplantu (međunarodnoj organizaciji čija je zadaća raspodjela organa za presađivanje primateljima iz zemalja članica), osigurala je ravnopravno mjesto u društvu visoko razvijenih zemalja Europske Unije.

 govorim donorski

Više informacija:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

www.mzss.hr
Tel: 0800 200 063

Hrvatska donorska mreža

www.hdm.hr
Tel/fax: 052 376 166

Udruga transplantiranih bolesnika Hrvatske

www.transplant.hr
tel: 01/ 5601 701; 5617 783
e-mail: transplant@transplant.hr

Hrvatsko društvo za nefrologiju, dijalizu i transplantaciju

www.hdndt.org
e-mail: hdndt@hdndt.org

Eurotransplant

www.eurotransplant.org

I YOU

I HIM

I HER

Govoriš li donorski?

Ne moraš znati strane jezike da bi govorio srcem.

Darivanje organa = novi život na dar

©EDQM, Council of Europe.
All rights reserved.
This program arises from the project
Developing Guidelines for the
Organisation of a European Donation
Day which has received funding from
the European Union, in the framework
of the Health Programme

DARIVANJE ORGANA

ODGOVORI NA ČESTA PITANJA

1. Koji se organi i tkiva najčešće transplantiraju?

Najčešće se transplantiraju:

- **bubreg** (prekida se potreba za dijalizom)
- **gušterača** (prekida se potreba za uzimanjem inzulina kod nekih pacijenata)
- **jetra, pluća, srce** ili **tanko crijevo** (kada organ nepovratno izgubi svoju funkciju te je pacijentov život ugrožen)

Transplantacija tkiva odnosi se na:

- **kožu** - kod po život opasnih opekлина
- **srčane valvule** ili **krvne žile** - uslijed određenih bolesti
- **rožnicu** - kod ozljede oka, očne mrežice
- **kosti**

2. Koji se organi mogu transplantirati u Hrvatskoj?

Suvremene transplantacijske metode u ovom trenutku nude gotovo neograničene mogućnosti. U Hrvatskoj se danas uspješno presađuju gotovo svi organi (izuzev pluća), uključivo i multiorganske kombinacije poput jetra-bubreg ili gušterača-bubreg. U slučaju indikacije za transplantaciju pluća, našim pacijentima osigurano je liječenje u Beču, najuglednijem europskom centru za transplantaciju pluća.

3. Kada osoba može darovati organe i tkiva?

Za života osoba može, pod točno utvrđenim uvjetima, darovati bubreg za transplantaciju ili, nešto rjeđe, dio jetre ili pluća, ili krvotvorne matične stanice, kožu, hrskavicu...

Poslije smrti daruju se jetra, bubreg, gušterača, srce, pluća te drugi organi i tkiva, ali tek nakon što je stručno medicinsko osoblje potvrdilo smrt mozga.

4. Kakav je postupak za transplantaciju bubrega sa živih darivatelja?

Transplantacije bubrega (i iznimno jetre) sa živih darivatelja uglavnom se obavljaju između članova iste obitelji, a najvažnije prednosti su kraće vrijeme čekanja, mogućnosti planiranja operativnog zahvata te bolji rezultati.

5. Koja je razlika između darivanja organa i darivanja cijelog tijela?

Eksplantacija podrazumijeva uzimanje organa i tkiva od umrle osobe **u svrhu liječenja** pacijenata kojima su organi i tkiva oštećeni ili uništeni. Darivanje cijelog tijela **u svrhu znanosti** podrazumijeva odobrenje za uzimanjem cijelog tijela u svrhu medicinskog ili znanstvenog istraživanja nakon smrti.

6. Postoji li minimalna dob da bi netko bio darivatelj organa i tkiva?

Ne postoji dobna granica. Dovoljno je da su organi ili tkiva koji se eksplantiraju zdravi, a u slučaju djece jedino roditelji mogu dati pristanak za darivanje.

7. Kada organi mogu biti eksplantirani?

Kada liječnici utvrde smrt mozga, nakon čega se funkcija organa umjetno održava (umjetna ventilacija i umjetna perfuzija).

Eksplantacija (uzimanje) organa ne može se provesti ukoliko:

- nisu ispunjeni svi medicinski, zakonski i etički kriteriji
- se osoba protivila darivanju organa tj. upisana je u registar nedarivatelja
- obitelj nije upoznata o namjeri uzimanja organa

8. Kako se organi eksplantiraju?

Eksplantacija organa kirurška je procedura koja se radi u operativnoj dvorani po strogo propisanim pravilima i protokolu struke kako bi se tijelo vratilo obitelji u najboljem mogućem stanju.

9. Je li transplantacijski postupak jasno definiran?

U svim europskim zemljama darivanje i presađivanje organa zakonski je regulirano. Hrvatska ima jedno od

najsuvremenijih zakonskih rješenja iz područja transplantacijske medicine u Europi.

Transplantacijski postupak jasno je definiran i provode ga samo visoko specijalizirani medicinski timovi u ovlaštenim bolnicama odnosno akreditiranim transplantacijskim centrima.

Pri tome se poduzimaju sve mjere opreza da bi se očuvalo dostojanstvo te zaštitila prava i anonimnost darivatelja i primatelja organa.

Dodjela organa obavlja se prema bodovnom sustavu i medicinskim kriterijima dogovorno utvrđenim između zemalja članica Eurotransplanta.

10. Kako se uključiti?

Odluči postati darivatelj i sa svojom odlukom upoznaj obitelj! Tvoja odluka o darivanju organa neće biti zabilježena ili pohranjena ni pri jednom službenom državnom tijelu.

11. Čemu služi donorska kartica?

Donorska kartica iskaz je osobnog pozitivnog stava o darivanju organa. Nositelji donorske kartice osobe su razvijene svijesti o važnosti darivanja organa poslije smrti i osjećajem

solidarnosti za druge. Donorska kartica pomaže obitelji da poštuje odluku umrle osobe ukoliko jednog dana bude u takvoj prilici.

12. Zašto biti darivatelj?

Svatko od nas mogući je darivatelj, no u isto vrijeme i mogući primatelj organa. Vrijedno je naglasiti da su značajno veći izgledi da će nekome od nas zatrebati organ nego da ćemo biti u mogućnosti darivanjem organa pomoći drugome.

13. Što ako ipak ne želim biti darivatelj organa?

Popuni **Izjavu o nedarivanju** kod svog obiteljskog liječnika i tvoja će želja biti poštivana. Naime, prije svake eksplantacije zakonska je obveza koordinатора provjeriti da li se osoba nalazi u Registru nedarivatelja.

14. Kakav je stav Crkve?

Sve religije podržavaju darivanje organa kao plemeniti čin i iskaz humanosti i solidarnosti za druge.

„Sve što može poslužiti živomu, grijeh je pokopati.“

Ivan Pavao II.